

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏDƏNİYYƏT VƏ
TURİZM NAZİRLİYİ**

**F.KÖÇƏRLİ ADINA RESPUBLİKA UŞAQ KİTABXANASI
ELMİ-METODİKA ŞÖBƏSİ**

2009-cu ilin “Uşaq ili” elan olunması münasibətilə

**MƏKTƏBLİ OXUCULARIN VƏTƏNPƏRVƏRLİK
TƏRBİYƏSİ**

(metodik vəsait)

B A K I - 2 0 0 9

Tərtibçidən

Azərbaycanda ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən müəyyən edilmiş dövlət uşaq siyasəti bu gün Prezident İlham Əliyev tərəfindən layiqincə davam etdirilir. Uşaqların təhsili, sosial problemlərinin aradan qaldırılması, sağlamlıqları və mənəvi inkişafı, hüquqlarının müdafiəsi, şəxsiyyət kimi formalaşmaları, layiqli vətəndaş kimi gələcəkdə cəmiyyət həyatında yaxından iştirak etmələri üçün zəruri addımların atılması kimi məsələlər hazırda uğurla həyata keçirilən bu siyasətin aparıcı xəttini təşkil edir. Bu il isə ölkədə uşaqlara dövlət qayğısı keyfiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyacaq. Çünki 2009-cu il "Uşaq ili"dir. Prezident İlham Əliyev ötən il dekabrın 22-də imzaladığı sərəncamla ölkəmizdə uşaqlara dövlət qayğısının gücləndirilməsi, uşaq problemlərinə vətəndaş cəmiyyəti qurumlarının diqqətinin artırılması və ölkənin uşaqlarla bağlı demoqrafik perspektivlərinin müəyyən edilmiş məqsədi ilə 2009-cu ili "Uşaq ili" elan edib. Bu ilin "Uşaq ili" elan edilməsi onu göstərir ki, Azərbaycanda uşaqların layiqli vətəndaş kimi yetişmələri, uşaqlarla bağlı sosial problemlərin həlli, uşaq hüquqlarının etibarlı təminatı baxımından dövlət səviyyəsində bütün addımlar atılır və gələcəkdə də lazımi işlər görülməkdədir. Sərəncama uyğun olaraq uşaq kitabxanalarında da tədbirlər planı işlənib hazırlanmışdır. Bu baxımdan uşaq kitabxanalarında bir çox möhtəşəm tədbirlər keçiriləcəkdir.

Hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi bu gün böyük əhəmiyyətə malikdir. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı müstəqil respublikamızın bugünkü durumu bunu bizdən tələb edir. Zəngin tarixi keçmişimizdən tutmuş bugünkü tariximizə qədər gənc nəsələ örnək olası kifayət qədər qəhrəmanlıq səhifələrimiz var. Gənclərimizi Koroğlu, Babək, Cavanşir ruhunda tərbiyələndirmək ümdə vəzifəmiz olmalıdır. Bu baxımdan gənclərin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunması, hər bir oxucunun milli soykökümüzə, tariximizə, folklorumuza, min illərdən bəri xalqımızın yaratdığı mənəvi dəyərlərə dərinliklə yiyələnməsi üçün uşaq kitabxanalarında geniş imkanlar var.

Vətənpərvərlik vətəndaşlıq tərbiyəsinin əsasında duran ən ülvə bir hissdır. Bu gözəl və nəcib əxlaqi keyfiyyəti gələcəyin qurucularına aşılamaq biz kitabxanaçıların borcudur.

Bu metodik vəsait məktəbli oxucular arasında hərbi-vətənpərvərliyə aid ədəbiyyatın təbliğində uşaq kitabxanalarında çalışan kitabxanaçılara köməklik məqsədilə tərtib edilib.

Vəsait 2 hissədən ibarətdir:

I. Vətənpərvərlik - ən ülvə bir hissdır.

II. Vətənpərvərlik tərbiyəsi ilə bağlı keçiriləcək tədbirlər.

I. Vətənpərvərlik - ən ülvi bir hissdır.

Dağlıq Qarabağ bizim torpağımızdır, tarixi Azərbaycan torpağıdır və biz onu istənilən yolla, istənilən vasitə ilə işğaldan azad etməliyik. Ona görə də iqtisadiyyat daha da inkişaf etməli, daha güclü ordu yaranmalı, gənclərimiz hərbi vətənpərvərlik ruhunda daha yüksək dərəcədə tərbiyə olunmalıdırlar".

İlham ƏLİYEV

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

XX əsr xalqımızın tarixində dərin izlər buraxmışdır. Keçmiş Sovetlər Birliyinin dağılması, torpaqlarımıza edilən təcavüz, erməni işğalçılarının törətdikləri vəhşiliklər, müstəqilliyimizin gündən-günə möhkəmlənməsi xalqımızın keşməkeşli taleyinin yaddançıxmaz səhifələridir. Tarixi yaradan da, yaşadan da xalqın özüdür. Hər hansı bir xalqın tarixi dünya xalqları arasında o vaxt özünə layiqli yer tutur ki, bu tarix vətən və millət məfhumları ilə sıx bağlı olsun, vətənpərvərlik onun hər səhifəsindən ana xətt kimi keçsin.

Vətənpərvərlik çox geniş anlayışdır və qədim tarixə malikdir. Hələ qədim vaxtlardan Azərbaycanda elə nəsillər, elə qəbilələr olmuşdur ki, onlar öz döyüşkənliyi ilə təkcə Qafqazda yox, hətta bütün dünyada tanınmışlar. Haxçivanda Kəngərlilər, Bakıda Bakıxanovlar, Qazaxda Şıxlinskilər və Vəkilovlar, Borçalıda Yadigarovlar, Şəkiddə Çələbilər, Gəncədə Cavad xanlar, Qarabağda Cavanşirlər, Lənkəranda Talışinskilər kimi el qeyrəti çəkən, ana torpağın başı üstünü təhlükə alanda birləşib ayağa qalxan, onun hər qarışı uğrunda canlarından keçən oğullar yetişib. Vətənpərvərlik ən yaxşı ənənələri özündə əks etdirməklə, oxucularda keçmiş tarixi irsə məhəbbət oyadır, insanları vətən yolunda misilsiz qəhrəmanlığa və fədakarlığa ruhlandırır, yüksək vətəndaşlıq, namus, qeyrət, çətin anda cəsəət, əyilməzlik, döyüşkənlik, məğrurluq hissi aşılır. Milli şüurun oyandığı, ölkədə demokratiyanın hökm sürdüyü bir şəraitdə keçmiş irsi dərinədən öyrənib, onun yaxşı ənənələrini gələcək nəsillərə çatdırmaq vətənpərvərlik tərbiyəsinin əsasını təşkil edir.

Bu gün müqəddəs torpaqlarımız od-alov içindədir. Torpaqlarımızın 20 faizinin işğal edildiyi, bir milyondan artıq qaçqın və köçkünlərin olduğu bir dövrdə Azərbaycan gəncliyinin düşməne qarşı mübarizə əzminin artırılması, onun hərbi vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsi günümüzün ən aktual mövzusunə çevrilməkdədir. Tarix boyu xalqımız öz vətəninin mənafeyinə laqeyd olmamışdır. Vətənə məhəbbət, vətənpərvərlik hissi doğma yerlərə və adamlara bağlılıqdan, onları yadelli düşmənlərdən qorumaqdan başlayaraq, bütün qüvvə və qabiliyyətini Vətənin, xalqın mənafeyi uğrunda mübarizəyə həsr etməyə qədər inkişaf edib yüksəlmişdir. Azərbaycanı, öz vətəninə tükənməz məhəbbətlə sevən, onun hər qarışını göz bəbəyi kimi qorumaq naminə canından belə keçməyə hazır olan xalqımızın çox qeyrətli övladları var. Əgər xalqımızda yüksək vətənpərvərlik hissi olmasaydı, əliyalın yurddaşlarımız 1990-cı ilin 20 yanvar gecəsi sinələrini düşmən tankları önündə polad sipərə döndərməzdilər.

Xalqımızın, Vətənin qan yaddaşı olan Qarabağ müharibəsi, soyqırım ağrılarını soyutmaq, düşmənlərimiz üzərində qələbə qazanmaq üçün bu gün bizə Vətəni sevən, onu qorumağı bacaran, eyni zamanda, savadlı gənclər daha çox lazımdır.

Müasir dövrümüzdə uşaq kitabxanalarında ən aktual problemlərdən biri vətənpərvərlik tərbiyəsidir. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qorunub saxlanması, onun tərəqqisi naminə gələcəyin qurucuları olan bugünkü nəslin əsl vətəndaş kimi yetişməsində uşaq kitabxanalarının rolu böyükdür. Xalqımızın tarixi keçmişini mükəmməl öyrənməyə səy göstərən məktəbliləri torpaqlarımızın bütövlüyü və toxunulmazlığı, azadlığı və müstəqilliyi yolunda qəhrəmancasına həlak olmuş şəhidlərimizin həyat və döyüş yollarını əks etdirən kitablara tanış etmək, öz şərəfli ölümləri ilə ölümsüzlük zirvəsini fəth etmiş oğullarımızın qısa, lakin mənalı həyat yolları haqqında ətraflı məlumatlar vermək gələcəyin qurucularının vətənpərvərlik tərbiyəsində böyük əhəmiyyət kəsb edir. Vətəni sevmədən, qorumadan, atababalarımızın qəhrəmanlıq nümunələrini öyrətmədən vətənpərvər yetirmək olmaz. Vətənə məhəbbət insanın qəlbində yaşayan, onu vətənin çiçəklənməsinə təhrik edən ən güclü mənəvi-əxlaqi hissidir.

Vətənpərvərlik tərbiyəsini kompleks şəkildə aparmaq üçün hər kəs bacardığını etməlidir. Tarixini, milli adət-ənənələrini gözəl bilməlidir. Azərbaycan dilində təmiz danışmağı ilə öyünməlidir. Başqalarına öz xalqını sevdirməyi bacarmalıdır. Yaxşı əsgər olması ilə fəxr etməlidir.

Uşaq kitabxanaları məktəblilərdə vətənpərvərlik tərbiyəsini formalaşdırmaq üçün bir sıra tədbirlər təşkil edə bilər. Ucadan oxu, oyunların təşkili, viktorinalar, hərbiçilərlə görüşlər, ədəbi-bədii gecələr və s. tədbirlər vətənpərvərlik hisslərini gücləndirir, dözümlülük, iradəlilik, qorxmazlıq kimi əxlaqi keyfiyyətlər tərbiyə edir. Eyni zamanda kitabxanada generalların, milli qəhrəmanların, şəhidlərin həyatından bəhs edən kiçik bukletlər hazırlamaq olar.

Məktəblilərin vətənpərvərlik tərbiyəsində milli qürur və ləyaqət hissinin aşılması başlıca amillərdən biridir. Milli qürur və ləyaqət hissi olmayan əsl vətəndaş kimi yetişsə də öz torpağını, millətini layiqincə sevə bilməz. Çox yaxşı olardı ki, hər bir uşaq kitabxanasında xalqımızın qəlbində daim yer tapan, heç bir zaman unudulmayan əsas vətənpərvərlərdən biri olan ulu öndərimiz Heydər Əliyevə həsr olunmuş tədbirlər keçirilsin. Ulu öndərin Vətən torpaqlarının çiçəklənməsi, azad edilməsi yolunda apardığı mübarizə və quruculuq işləri yeniyetmə və gənclərimiz üçün əsl vətənpərvərlik məktəbidir. Vətən və əqidə yolunda, xalq işi uğrunda dönməzlik Heydər Əliyev şəxsiyyətində ən sanballı nümunədir.

II.Vətənpərvərlik tərbiyəsi ilə bağlı keçiriləcək tədbirlər.

İnsana məxsus yüksək mənəvi keyfiyyətlər sırasında vətənpərvərlik hissi mühüm yer tutur. Bu müqəddəs hissin lap kiçik yaşlardan tərbiyə edilməsi böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Kiçik yaşlı uşaqlara vətənpərvərlik hissi bir neçə yolla aşılır. Kitabxanaçılar uşaqlarda doğma Vətənə, onun başı qarlı dağlarına, bol-bəhrəli düzlərinə, min cür nemət yetirən müqəddəs torpağına, durna gözlü bulaqlarına, ucu-bucağı görünməyən meşələrinə məhəbbət hissi tərbiyə etmək işində bədii əsərlərdən, söhbətlərdən, musiqi əsərlərindən, ekskursiyalardan, foto-albomlardan, rəsm müsabiqələrindən, ucadan oxudan geniş istifadə etməlidir. Kiçik yaşlı oxucular vətən haqqında bilgilərini ilk əvvəl ailədə, uşaq bağçasında, sonra məktəbdə, daha sonra kitabxanalarda zənginləşdirirlər. Bu məqsədlə hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsinə diqqətlə yanaşmaq lazımdır. Onları xalqımızın adət-ənənələri və sərvətləri ilə tanış etmək, vətəni qorumağın hər bir kəsin müqəddəs borcu olduğunu aşılamaq lazımdır.

Məktəbəqədər yaşlı uşaqlarda vətənpərvərlik tərbiyəsinə formalaşdırmaq üçün ilk əvvəl onlara Vətənin gözəlliklərindən danışmalı, Vətənin təbiətini sevməyi öyrətmək lazımdır. 3 yaşından başlayaraq uşaqlara Vətən haqqında şeirlər əzbərlətməli, nağıllar oxunmalı, qəhrəmanlardan danışılmalıdır. Uşaqların yaşlarını nəzərə alıb sadə və qısa başlıqlı sərgilər tərtib etmək lazımdır. Sərgilərə “Azərbaycan – Vətənim mənim”, “Azərbaycan qəhrəmanlar yurdudur”, “Biz Milli Ordumuzla fəxr edirik” adı vermək olar. Uşaqlar üçün sərgi təşkil edərkən yazıçı və şairlərimizin vətən haqqında yazdığı kitablardan və eyni zamanda vətənə aid şeir parçalarından, milli qəhrəmanlarımızın şəkillərindən istifadə oluna bilər. Sərgilər hazır olduqdan sonra tədbirlər keçirmək olar.

Kiçik yaşlı uşaqlar üçün təşkil edilən tədbirlərin ən maraqlısı səhərcikdir. Səhərciyin uşaqlar üçün əhəmiyyəti böyükdür. “Vətən” (Abbas Səhhət), “Öz vətənimdir” (Mirvarid Dilbazi), “Azərbaycan” (Səməd Vurğun), “Bir parça torpaq” (Əli Səmədli), “Vətəni də sevirəm” (Rafiq Yusifov), “Ey anam, Azərbaycan” (Hikmət Ziya) və “Qaranquş” (Xəlil Rza Ulutürk) şeirləri üzrə səhərciyin və ucadan oxunun hazırlanması daha yaxşı olar.

Əli Səmədlinin “Bir parça torpaq” hekayəsi üzrə hazırlanmış səhərcik məktəb yaşlı oxucular üçün daha maraqlı olar. Kitabxanaçı əvvəlcə hekayəni oxucuların mütaliəsinə verməli, sonra sinif rəhbərlərinin köməyi ilə tədbiri birgə həyata keçirməlidir. Səhərcik aşağıdakı kimi hazırlana bilər:

Kitabxanaçı: Bir gün düşmən öz pis niyyəti ilə kəsdirdi qapını. Mahalın igidləri silaha sarılıb atıldılar at üstünə. Böyük ata səbr edin görək, igidlərim, dedi. İgidlər dayandı. Düşmən elçiləri gəlib çıxdı.

Böyük ata: Xaqanınız nə istəyir?

Elçi: Ulu Xaqanımız xərac istəyir.

Kitabxanaçı: İgidlər hiddətləndi bu sözlərdən. Böyük ata sakitləşdirdi onları.

Böyük ata: Verin, igidlərim, təkni dava olmasın.

Kitabxanaçı: Elci yenə gəldi.

- Böyük ata: İndi tələbiniz nədir?
Elçi: Ulu Xaqanımız sizin şəxsi döyüş atınızı istəyir.
Kitabxanaçı: İgidlər bu sözləri eşitdikdən sonra “biz dava istəyirik”
bağurdılar.
- Böyük ata: Verin, igidlərim, təki qan-qada olmasın.
Kitabxanaçı: Elci yenə gəldi.
Böyük ata: Daha nə istəyirsiniz?
Elçi: Ulu Xaqanımız sizin yeganə oğlunuzu özünə nökr etmək
istəyir.
- Kitabxanaçı: İgidlər yenə qışkırdılar. Böyük ata sakitləşdirdi onları.
Böyük ata: Verin, bu davada öləcək igidlərimiz mənim bir oğlumdan heç də
artıq deyil.
- Kitabxanaçı: Böyük ata sevindi ki, bununla qan-qada sovuşub getdi, amma
belə olmadı. Elçilər yenidən gəldi.
- Böyük ata: İndi nə istəyirsiniz?
Elçi: Ulu Xaqanımız mahalınızdan məskən salmaq üçün bir parça
torpaq istəyir.
- Böyük ata: Ən böyük sərvət bir parça torpaqdır, böyük qeyrətdir bir parça
torpaq. Haydı, mənim igidlərim! Düşmən həddini aşdı! Ona
aman verməyin! At mənim idi verdim, oğul mənim idi verdim,
torpaq isə xalqındır. Onun bir qarışını belə verə bilmərəm!
- Kitabxanaçı: İgidlər Böyük atanın sözündən sonra atlandılar at belinə. Dava
başladı, nə başladı. Qılınclardan şimşək qopdu. Analar, bacılar
da kişi paltarını geyib, qılinc götürüb döyüşə yollandılar. Bircə
günün içində düşməni məğlub etdilər.

Səhərciyə yekun vurduqdan sonra kitabxanaçı uşaqlara beləcə torpağı
qorumağı, sevməyi tövsiyə etməlidir.

Ucadan oxu kiçik yaşlıların sevimli tədbirlərindəndir. Mirvarid Dilbazinin
“Azərbaycanım” şeirinin ucadan oxucunu keçirmək onlar üçün maraqlı olar:

Torpağı – türbət,
Suları - şərbət ,
Günəşi – məlhəm,
Ayrılığı – qəm
Azərbaycanım!
Aranı, dağı,
Tərən oylağı,
Könlüm çırağı,
Qızılgül bağı
Azərbaycanım!
Ana nəfəsim,
Qaranquş səslim,
Ellim, obalım,
Dağlar havalım
Azərbaycanım.
Qızları dilbər,

Qğulları ər,
Odum, ocağım,
Ana qucağım,
Qalsam həyatım,
Ölsəm torpağım
Azərbaycanım!

Vətənpərvərlik tərbiyəsinin ən mühüm amillərindən biri doğma ana dilimizi gələcəyin vətəndaşlarına sevdirməkdən ibarətdir. Xalqımızın folklorla yoğrulmuş təfəkkür süzgəcindən keçərək cilalanan və bu gün milyonlarla azərbaycanlının mənəvi sərvətinə çevrilən doğma dilimiz haqqında ulu öndərimizin bir kəlamında deyilir: “Öz ana dilini bilməyən adamlar şikəst adamlardır”. Bunu nəzərə alaraq kitabxanaçı uşaqlarla dilimiz haqqında söhbətlər aparmalı, onlara ana dilimizi bütün dillərdən üstün tutmağı öyrətməlidir.

Məktəbli oxucular yetkinlik astanasında olarkən hər bir addımını fikirləşir, onu əhatə edən mühitin, həyat hadisələrinin təsirinə qapılırlar. Onlar daha çox bədii ədəbiyyat oxuyur, öz ideallarını ədəbiyyatda axtarırlar. Onların marağını nəzərə alıb kitabxanaçılar onlara Babək, Cavanşir, Koroğlu, Nəbi, Həzi Aslanov, Mehdi Hüseynzadə, Hüseynbala Əliyev, Çingiz Mustafayev, Salatın Əsgərova, Əlif Hacıyev və digər qəhrəmanların həyatından, keçdikləri döyüş və mübarizə yollarından, qəhrəmanlar haqqında çoxlu kitabların yaranmasından bəhs etməli, hərbi vətənpərvərliyə aid kitabların oxunmasını tövsiyə etməlidir ki, onlar Vətənə sədaqət ruhunda böyüsunlər, Vətən, xalq uğrunda çalışmağı öz ən ümdə vəzifə hesab etsinlər. Oxucular belə kitabları oxuduqda igidlik, qəhrəmanlıq haqqında geniş məlumatlanacaq, Vətənə daha da sadıq olacaqlar. Eyni zamanda onlarda nəcib əxlaqi keyfiyyətlər yaranacaqdır. Vətən yolunda qəhrəmanlıq göstərmək ideyası onları həmişə düşündürəcəkdir. Kitabxanada hərbi-vətənpərvərliyə aid kitabları oxuculara tövsiyə etmək üçün **“Əziz oxucular! Sizin üçün hərbi vətənpərvərlik kitablar həftəsi”** başlığı altında sərgi və müsabiqə keçirmək olar. **“Hərbi vətənpərvərlik kitablar həftəsi”** ən azı bir həftə davam etməli və həftə ərzində sərgidə nümayiş olunan kitablar oxuculara mütləq üçün verilməlidir. Həftənin sonunda ən çox mütləq edən oxucu kitabxana müdiriyyəti tərəfindən **“Əsl vətənpərvər oxucu”** diplomu ilə mükafatlandırılı bilər.

Kitabxanada uşaqların hərbi vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsində söhbət ən təsirli vasitələrdəndir. Kitabxanaçı gündəlik iş prosesində bu tədbirdən geniş istifadə etməlidir. Söhbət elə qurulmalıdır ki, oxuculara təsir etsin, onları həyəcanlandırsın. Uşaqlar müharibənin dəhşətlərini gözləri qarşısında canlandırma bilsinlər. Məsələn, Sevinc Nuruqızının “Qisas” povesti Dağlıq Qarabağ müharibəsinin dəhşətlərini gözləriylə görmüş, ermənilər tərəfindən min cür işgəncələrə dözən ana və balanın taleyindən söhbət açır. “Qisas” povestindən söhbət apararkən kitabxanaçı obrazı elə təsvir etməlidir ki, o oxucunun gözləri qarşısında cərəyan etsin, qəhrəmanın daxili aləmi ilə yaşasın. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kitabın müzakirəsini keçirmək daha yaxşı nəticə verir. Kitab oxucular arasında müzakirə obyektinə çevriləcək, kitabın oxucular arasında təbliği genişlənəcəkdir.

Viktorinaların təşkili orta və böyük yaş qrup oxucular üçün daha yaxşı olar. Viktorinanın suallarını təqdim edirik:

1. Azərbaycan Respublikasının ərazisi neçə kv km-dir? – 80, 600 kv.km.
2. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağının üzərindəki rənglər nəyin simvoludur? – Mavi- türkçülüyn, qırmızı- müasirlik və demokratiyanın, yaşıl- islamın.
3. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Gerbinin üzərindəki simvollar nəyi bildirir? – Qalxan və ulduz sağanaqları Vətənimizin cənnət məskəni olmasını, alov – odlar yurdunu, palıd yarpaqları – uzun ömürlülüyn və möhkəmliyin, sünbül – bərəkət və bolluğun rəmzidir. Simvollar “müharibə istəmirik, lakin hər cür hücumdan müdafiə olunmağa hazırıq” fikrini ifadə edir.
4. Azərbaycanı 2 hissəyə bölən müqavilə hansıdır? – Türkmənçay.
5. Azərbaycan xalqının ana kitabı – “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanı nə vaxt yaranıb? – VII-IX əsrlərdə.
6. Azərbaycan Milli Qəhrəmanlarından kimləri tanıyırsınız?- Çingiz Mustafayev, Allahverdi Bağırov, Əlif Hacıyev, Vüqar Hüseynov, Məhərrəm Seyidov, Əsəd Əhmədov, Şirin Mirzəyev və başqaları.
7. Bu qəhrəmanlar haqqında yazılmış hansı kitablar var? – İ.İbadoğlu “Sərkərdə”, A.Kərimli. “Zəngilan şəhidləri”, S.Müslümqızı “Qar üstünə qan yağır”, B.Səmədov, S.Aslanov. “Təki Vətən yaşasın”, M.Süleymanov “Milli Qəhrəmanlar” və s.
8. Azərbaycan torpağının işğal olunmuş rayonları hansılardır? – Xankəndi, Xocalı, Şuşa, Laçın, Xocavənd, Kəlbəcər, Ağdərə, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Qubadlı, Zəngilan.
9. Qarabağ müharibəsi nə vaxt başlamışdır? – 1988-ci ilin fevralında.
10. Azərbaycanlılara qarşı ermənilər tərəfindən soyqırım faciəsi nə vaxt törədilmişdir? – 1918-ci il 31 mart.
11. Böyük Vətən müharibəsi illərində neçə nəfər Sovet İttifaqı Qəhrəmanı adına layiq görülmüşdür? – 23 nəfər.
12. Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Mehdi Hüseyzadədən bəhs edən kinonun adı nədir? – “Uzaq sahillərdə”.
13. “Sizi dünyalar qədər sevirəm” bədii filmi kimə həsr olunub? – Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanova.
14. Heydər Əliyev ikinci dəfə siyasi hakimiyyətə neçənci ildə qayıtmışdır? – 1993-cü il 3 oktyabr.
15. “Əsgər marşı”nın musiqisi kimindir? – Cavanşir Quliyevin.
16. “Vətən mənə oğul desə nə dərdim, Mamır olub qayasında bitərdim” misralarının müəllifi kimdir? – Xalq şairi Məmməd Arazın.

Sualların sayını artırmaq da olar. Sualları düzgün cavablandıran oxucular müxtəlif hədiyyələrlə mükafatlandırıla bilər.

Uşaqlar gördüyü, eşitdiyi, müşahidə etdiyi hadisələri müzakirə etməyə, ona öz münasibətini bildirməyə daha çox cəhd edirlər. Kimin doğru, kimin səhv, kimin pis, kimin isə yaxşı hərəkət etdiyini öyrənmək istəyirlər. Uşaqlar ictimai-siyasi

hadisələrə də etinasız yanaşa bilmir. Xoşbəxtlik, qəhrəmanlıq, ədalət və s. haqqında mübahisə etməyə, fikrini bildirməyə, öz sözünü deməyə çalışır. Bu məsələlərin düzgün təhlil edilməsi və başa düşülməsində təşkil olunan disputların böyük əhəmiyyəti vardır. “Kimə qəhrəman deyirik” adlı disputun keçirilməsi daha məqsədəuyğun olar. Disput kitabxanaçının qısa müsahibəsi ilə başlanmalıdır. O, müzakirə ediləcək mövzunu oxuculara bildirməlidir. Daha sonra oxucuların çıxışları başlanmalıdır. Belə tədbirlərdə oxucular öz bilik dairələrini və təfəkkürlərini daha da zənginləşdirə bilirlər. Tədbirin sonunda maraqlı çıxışla öz obyektiv fikrini bildirən oxucu kitabxanaçı tərəfindən mükafatlandırıla bilər.

Uşaq kitabxanalarında mənəvi abidəmiz olan, 1300 ildən də çox qədim bir tarixə malik olan “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanının təbliği məktəbliləri vətənpərvərlik tərbiyəsinin əsas amili olan kökünə sadıqlıq, milli adət-ənənələrimizə hörmət kimi hisslər tərbiyələndirməkdə başlıca rol oynayır. Salur Qazan, Beyrək, Qaraca Çoban kimi qəhrəmanlarımızın simasında qeyrət, cəsarət simvollarına çevrilmiş oğullardan nümunə götürən yeniyetmələrimiz milli köklərimizə bağlılıq ruhunda tərbiyə olunurlar. “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanındakı “Basatın Təpəgözü öldürdüğü boy” hər birimizə tanışdır. Kitabxanaçı bu boyu orta yaşlı oxucular arasında təbliğ edərkən Basatın vətənpərvərliyini, doğma yurda, elinə, obasına sönməz sevgisini, qorxunc yağı qarşısında əyilməzliyini və cəsarətini ön plana çəkməlidir. Kifayət qədər şan-şöhrət sahibi olan Basat Təpəgözün üstünə bəlkə getməyə də bilərdi. Ancaq ana yurda məhəbbət, amansız düşmənin qəddarlığı, Oğuz elinin üstünü alan təhlükə onu bu nəhənglə ölüm-dirim mübarizəsinə sövq edir. Ata-anası ağlayıb sızlasa da Basat öz yolundan dönmür. Hətta Oğuz elinin bəylərbəyi Qazan xan da Təpəgözlə savaştın çox qorxulu olduğunu Basata anlatmağa, onu bu yoldan döndərməyə çalışır.

Böyük nəhəng oldu Təpəgöz,
Göydə çevirdim yıxa,
bilmədim Basat!
Böyük qaplan oldu Təpəgöz,
Uca dağlarda fırlandıq, yıxa,
bilmədim, Basat!
Ağsaqqallı atanı ağlatma!
Ağbirçəkli ananı zarılatma!

Bu sözlərdən real təhlükənin nə qədər qorxulu olduğu anlaşılır. Çünki bütün oğuz elinin dövləti, “ümmət soyunun aslanı, qalmış yigit arxası” kimi tanınan Qazan xan belə Təpəgözün qarşısında acizliyini bildirir. Kitabxanaçı oxucuların diqqətini misralara cəlb edərək, Basatın nə qədər cəsarətli və təhlükəli bir addım atıldığını, fəqət bu addımın nəcib bir məqsədlə - xalq, doğma yurd və onun övladları naminə atıldığını qeyd etməli, gənc nəslə vətənpərvərlik tərbiyəsi aşılmalıdır.

Oxucular arasında hərbi vətənpərvərlik mövzusunda “Azərbaycan gəncini necə görmək istərdim” inşa yazı müsabiqəsi və yeniyetmələrin rəsm əsərləri sərgisi keçirmək olar. Milli və hərbi-vətənpərvərlik mövzusunda müsabiqələrin daha da genişlənməsi oxucuların marağını və bu istiqamətdə biliklərini artırır.

Hərbi-vətənpərvərlik hissənin oxuculara aşılması üçün uşaq kitabxanalarında Milli Ordunun əsgər və zabitləri ilə görüşlər keçirmək yaxşı olar. Görüşdə

əsgər və zabitlər uşaqlara göstərdikləri şücaətdən, azğın düşmənlə necə vuruşduqlarından bəhs etməli, oxucular tərəfindən vətənpərvərlik mövzusunda şeirlər söylənilməli, nəğmələr oxunmalıdır. Belə görüşlərin keçirilməsi onlarda Azərbaycan əsgəri olmaq və vətənin keşiyində dayanmaq hissini bir daha gücləndirir.

Böyük yaşlı oxucuların yaş xüsusiyyətini və zövqünü nəzərə alıb kitabxanada guşə təşkil etmək yerinə düşər. Çünki guşə sərgiyə nisbətən geniş olur. Guşədə kitabdan başqa qəzet və jurnal məqalələri, ədəbiyyat tövsiyə siyahıları, mövzuya uyğun şəkillər nümayiş olunur. Guşənin birinci hissəsini ulu öndər Heydər Əliyevə həsr etmək olar. Çünki məktəblilərin vətənpərvərlik tərbiyəsində ən başlıca yeri görkəmli şəxsiyyət, müdrik və aqıl bir insan, xalqı özünə böyük dayaq hesab edərək xalq üçün çox böyük işlər görən, Azərbaycanın müstəqilliyinin möhkəmlənməsi sahəsində böyük xidmətləri olan ulu öndər Heydər Əliyevin həyatı, fəaliyyəti və ömür yolunun mənalı səhifələrinin vərəqlənməsi tutur. Bu aqıl insanın simasında Vətənə məhəbbətin, torpağa bağlılığın, vətənpərvərliyin gözəl nümunələrini görən oxucuların hər biri bu böyük şəxsiyyətdən əxlaqi keyfiyyətlər əxz edirlər. Oxucular özlərini doğma vətəni Azərbaycanın layiqli vətəndaşı sayır, özlərində onun müdafiəsinə hazır olduqlarına əminlik yaradır. Bir vətənpərvər şəxsiyyət kimi kitabxanada ulu öndərə həsr edilən “Biz qalib gələcəyik!” başlığı ilə poeziya gecəsi keçirmək olar. Poeziya gecəsində ilk öncə aparıcı ulu öndərin həyat və fəaliyyətindən, Azərbaycan Respublikasının azad, müstəqil bir dövlət kimi tanınmasında gördüyü işlərdən danışmalı, sonra ulu öndərə həsr olunmuş şeirlər dinlənilməlidir. Bundan əlavə “Heydər Əliyev və müstəqil Azərbaycan” mövzusunda rəsm müsabiqəsi keçirilə bilər. Müsabiqənin vaxtı bitdikdən sonra oxucuların rəsmlərinin sərgisi keçirilməli və münisflər heyəti tərəfindən qaliblər müəyyənləşdirilməli və mükafatlandırılmalıdır.

Azərbaycan vətənpərvərliyinin əsas mənbəyi bizim ədəbiyyatımızdır. İlk növbədə Mirzə Fətəli Axundovun maarifçilik ənənələri, Cəlil Məmmədquluzadə, Seyid Əzim Şirvani, Mirzə Ələkbər Sabir, Cəfər Cabbarlı, Səməd Vurğun və s. klassiklərimizin yaradıcılığının vətənpərvərlik prinsipləri həmişə uca tutulmalıdır. Belə ki, bu klassiklərimizin əsərləri əsasında “Torpaq, uğrunda ölən varsa, Vətəndir”, “Vətən daşı olmayandan, olmaz ölkə vətəndaşı”, “Vətəndaşlıq borcumuz” və s. mövzularda oxucu konfransı, müzakirələr, ədəbi-bədii gecələr hazırlamaq olar.

Vətənpərvərlik mövzusunda kitabların oxucular arasında təbliği üçün daha böyük vaxt tələb edən tədbirlərdən – oxucu konfranslarından da istifadə etmək olar. Oxucu konfransları geniş oxucu kütləsinin dərin marağına səbəb olan tədbirlərdəndir. Müxtəlif yazıçıların vətənə, qəhrəmanlara aid əsərləri üzrə oxucu konfranslarının keçirilməsi mümkündür. Oxucu konfransının keçirilməsinə 1,5-2 ay qalmış mövzu seçilməli, hazırlıq işləri görülməlidir. Kitabxanaçı konfransda iştirak edəcək hər bir oxucunu ədəbiyyatla təmin etməlidir. Məsələn: Nüşabə Məmmədlinin “Zəngülə” əsəri üzrə oxucu konfransının keçirilməsi mövzuya daha uyğun gəlir. Konfransın daha maraqlı və səmərəli keçməsi üçün kitabxanaçı tədbirə bir ay qalmış kitabı oxuculara təqdim etməlidir. Oxucu konfransına əsərin

müəllifini, müəllimləri, zabitləri dəvət etmək olar. Konfransda ilk əvvəl kitabxanaçı özü çıxış etməli, əsər haqqında danışmalıdır. Kitabxanaçının çıxışı:

“Əziz oxucular! Bu günkü konfrans Nüşabə Məmmədlinin vətənpərvərlik mövzusunda yazılmış “Zəngülə” əsəri haqqındadır. Qarabağ müharibəsini, Qarabağ dəhşətlərini olduğu kimi təsvir edən “Zəngülə” əsəri Azərbaycan xalqının fəryadıdır. Əsər Qarabağ müharibəsində əsir düşən ata-analarımızın, baba-nənələrimizin, bacı-qardaşlarımızın, qız-gəlinlərimizin, balalarımızın acınacaqlı taleyindən, işgəncəli həyatından bəhs edir. Əsərin baş qəhrəmanı – 9 yaşlı Rəhimənin 3 il əsirlikdə gördüyü dəhşətlər kitabı oxuyan hər bir azərbaycanlıni sarsıdır. Erməni vəhşiliklərinin balaca şahidi olan bu qızcığızın naləsini, fəryadını eşitməmək, duymamaq mümkün deyildir. Rəhimənin, eləcə də əsirlərimizin fəryadı bizdə düşməyə olan nifrəti, qisas hissini daha da alovlandırır. Anasını və Vətəni sevmək hər bir azərbaycanlı bu hadisələrə laqeyd yanaşmamalıdır. Nüşabə Məmmədlinin “Zəngülə” əsəri xalqımızı kişiliyə, qeyrətə çağırır. Əziz oxucular, əsl vətənpərvər oxucu bu əsəri oxumalı və yoldaşları arasında təbliğ etməlidir. Mən inanıram ki, əsəri oxuyan hər bir kəsdə intiqam hissləri daha da güclənəcək, torpaqlarımızın geri qaytarılması uğrunda mübarizələrə qoşulacaq və vətənə layiqli övlad olacaqlar”.

Kitabxanaçının çıxışından sonra qonaqlar çıxış etməlidir. Çıxışlardan sonra oxucular əsər haqqında öz fikirlərini bildirməlidirlər.

Vətən oğullarını haraya çağırın, onlarda ruh yüksəkliyi oyadan, torpaqlarımızı düşmən tapdağı altından tezliklə azad olunması üçün mübarizəyə səsləyən, yeniyetmə və gənclərdə vətənə daha dərinləndən məhəbbət hissini oyadan tədbirlərdən biri olan ədəbi-bədii gecənin keçirilməsi uşaq kitabxanaları üçün daha zəruridir. Ədəbi-bədii gecəni “Vətən mənə oğul desə nə dərdim”, “Vətəndaşlıq borcu”, “Azərbaycan mənim tacım-taxtım oy!” və s... başlıqlar altında keçirmək olar. **“Vətəndaşlıq borcu”** adlı bədii gecənin ssenarisini təqdim edirik:

(Səhnə cəbhə bölgəsini xatırladan şəkillərlə bəzədilir. Milli Qəhrəmanların portretləri və Heydər Əliyevin vətənpərvərliklə bağlı söylədiyi sitat – **“Hər bir gənc müstəqil Azərbaycanın gələcəyini təmin etmək üçün vətəni sevməli, xalqımızı sevməli, dilimizi və milli ənənələrimizi sevməlidir”** əks olunur. Gecə Müslüm Maqomayevin bəstəsi olan “Azərbaycan” mahnısının sədaları altında açılır. Səhnəyə iki əsgər geyimli aparıcı daxil olur).

I aparıcı: Vətən! Bu söz insanlarda daha dərin və əziz hislər oyadır. Vətənə məhəbbət öz xalqına məhəbbətdir. Vətən uğrunda hər cür fədakarlığa hazır olmaq lazımdır. Vətənpərvərlik əsrlərlə insanların qan yaddaşına həkk olunmuş hisslərdəndir.

II aparıcı: Bu dünyaya göz açanda ana görmüşük. Onun ılıq nəfəsinə, təbəssümlü və işıqlı baxışlarına, məhəbbətlə süzülən şirin kəlmələrinə, bütün varlığımızı bürüyən sevgisinə qızınmışıq, böyümüşük. İlk kəlməmiz də “Ana” olub. Və illər ötdükcə, yaşa dolduqca, ağılımız kəsdikcə bilmişik ki, bizim üçün də, ata-

anamız üçün də müqəddəs bir varlıq var. Ona “Vətən” deyirlər. “Vətən”-“Ana” qoşa çəkilən addır.

I aparıcı:

Bizim Vətənimiz Azərbaycandır. Onun başı ağ çalmalı uca dağlar, laləli çəmənlər, çiçəkli düzlər, meyvəli bağlar, pambıq, taxıl sərvətli torpaqlardır. Vətən uzaq və qəhrəman keçmişimiz, bu günümüz, gələcəyimizdir. Uzaq və qəhrəman keçmişimiz sal qayalar üzərindəki silinməz izlərdir. Tomris mərdliyidir, Cavanşir yenilməzliyidir, Nizami poeziyasıdır, Dədə Qorqud hikmətidir, Nəsirəddin Tusi və Yusif Məmmədəliyev elmidir, Füzuli məhəbbətidir, Koroğlu cəngidir, Xətai qılıncıdır, Babək harayıdır, Nəbi iradəsidir, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə dönməzliyi, Heydər Əliyev qətiyyətidir.

(Sonra səhnədə Məhəmməd Hüseyn Şəhriyarın “Azərbaycan” şeirinin sözlərinə bəstələnmiş mahnı ifa olunur).

I aparıcı:

Lakin, günlərin bir günü qara və müdhiş bir təhlükə anamız Azərbaycanın başı üstündə dolaşdı. Bu təhlükə Azərbaycanın ağ çalmalı dağlarının sakitliyini pozub, laləli-çiçəkli çəmənlərimizin ətrinə barıt, mərmə qoxusu qarışdırdı, yaylaqlarımızı çoban tütəyinin səsinə həsrət qoydu. Azərbaycanın 20 faizi işğal olundu, milyondan çox vətəndaşı öz vətəninə qaçqına çevrildi. Biz hamılıqla vətəni qorumalı, işğal olunmuş rayonları düşmənin əlindən təmizləməliyik. Hər cür nemətlə zəngin olan vətənin bir hissəsi yanmış, qanla suvarılmış torpaqlarımızı düşmən tapdağından xilas etmək biz övladların müqəddəs borcudur. Anaların, bacıların göz yaşlarını qurutmaq, qəddi əyilmiş qoca ataların qəddini düzəltmək, Azərbaycan ordusunun üzərinə ağır və şərəfli vəzifə qoyur.

II aparıcı:

Bu gün nizami ordumuz var və ordumuz böyük inkişaf yolundadır. Mərhələ-mərhələ təkmilləşir, təcübə qazanır, peşəkarlığını artırır, döyüş qabiliyyətini yüksəldir. O cümlədən ordunun təminatı artdıqca, xidmətkeçmə də asanlaşır. Bu həm əsgər və zabitlərimizdə, həm də xalq arasında vətənpərvərlik hissənin artmasına təkan verir. Vətənpərvərlik hissələri ülvi dəyərlərdir. Və bu hər bir xalqın, dövlətin inkişafında mühüm rol oynayır. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev də çıxışlarında əsgərlərimizin, gənclərimizin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasını vacib sayır: “Azərbaycan heç vaxt torpaqlarının itirilməsi ilə barışmayacaq, nəyin bahasına olursa olsun, öz doğma torpaqlarını azad edəcəkdir. Bunu etmək üçün cəmiyyətdə səfərbərlik olmalıdır. Gənclərimiz, əsgərlərimiz vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməlidir.”

I aparıcı: Abbas Səhhətin “Vətən” şeiri bütün dövr və zamanlar üçün ən sanballı örnəkdir. Şeirin son misraları insanın bəşəri hisslərini ifadə etməklə yanaşı, bəlkə də Vətəni sevməyin ən gözəl tərifidir.

(Oxucu Abbas Səhhətin “Vətən” şeirini söyləyir).

II aparıcı: Bu gün vətənimizin keşiyində duran bir çox gənclərimiz var. Hal-hazırda onların sayəsində torpaq üzərində rahat gəzirik. Bunun üçün onlara borcluyuq. Onlar ən müqəddəs borclarını yerinə yetirirlər. Vətənə olan borclarını! Məhz bu gənclər haqda Heydər Əliyev demişdir: “Orduda xidmət edən gənclər bizim dəyərli vətəndaşlarımızdır. Onların əksəriyyəti gənclərdir. Onlar vətəni qoruyurlar, düşmənlə üz bəüz mövqedə dayanırlar, Azərbaycanın müstəqilliyini qoruyur və möhkəmləndirirlər. Lazım gələndə onlar doğma torpaqlarının azad olunması üçün ilk addımı atacaqlar”

I aparıcı: Şəhidlər xiyabanı respublikamızın bütün məktəbliləri üçün əsl birlik və həmrəylik, mərdlik və cəsarət məbədinə çevrilib. Ulu öndərimizin dediyi kimi, "Biz hərbi vətənpərvərliyi hər şeydən öncə Şəhidlər xiyabanında əbədiyyət yuxusuna getmiş, bugünkü azadlıq və müstəqilliyimizin polad təməlləri olmuş, öz fədakarlıqları ilə xalqımızın qəhrəmanlıq salnaməsinə şanlı səhifələr yazmış igidlərimizdən öyrənməli, onlardan ibrət götürməliyik".

II aparıcı: Şəhidlər tarixin sönməyən çıraqlarıdır. Onlar daim azadlıq uğrunda çırpınan yolumuza işıq saçırlar. Vətən yolunda, millət yolunda şəhid olanlar ölməzdir. Vətən Təbriz kimi, Çingiz kimi, Əlif kimi, Salatın kimi... qəhrəmanlarını heç vaxt unutmayacaq.

I aparıcı: Torpaqlarımızsa şəhid olmamalıdır! Babalarımız bu torpağı quduz düşmənlərin əlindən ona görə qorumayıblar ki, onu əsrin ermənilik bəlasına qurban verək. Şəhidlər xiyabanında türk balalarının qəbir daşları ona görə sıralanmış ki, hansı bir rus əsgərisə “siz özünüzü öldürməyin, rəhbərləriniz çoxdan Qarabağı satıblar” desin.

II aparıcı: Vətən şəhid olsa nə cavab verərik meydanda anasının qucağında “öldü var, döndü yoxdu” qışqıran körpəyə?

Yox, türk oğlu, yox! Sən vətən torpağını şəhid olmağa qoymayacaqsan! Gəl and içək hamımız, kimin damarında türk qanı axırsa, and içsin ki, dünyanı dünyalıqından çıxarmaq istəyənlərin əli torpağımızdan kəsiləcək. And içək ki, şəhidlərimizin torpağımızın göz yaşına dönən hər damla qanına əvəz çıxılacaq. Və bir də and içək ki, bu and içdiyimiz andların heç birinə bənzəməyəcək.

And içək...

(İki oxucu Ələmdar Quluzadənin “Hərbi and” şeirini söyləyir).

I oxucu: Qəhrəman Mehdilərə,
Həzilərə həsədım,
Cəbhələrdən dönməyən
Atalara həsrətim –
Hərbi andımdır mənim.

Ünvansız ölənləri
Axı, necə unudum?
Bir naməlum əsgərin
Qəbri üstə sükutum –
Hərbi andımdır mənim

II oxucu: İnsanın od-alovlu
Tarixlərə heyrəti,
Anaların qırğına,
Sülhün hər bə nifrəti –
Hərbi andımdır mənim.

Mənə səadət verən
Vətənə sədaqətim,
Məni vətənə verən
Anama məhəbbətim –
Hərbi andımdır mənim.

(S.Nuruqızının “Qisas” povestindən qısa səhnəcik göstərilir. Sonra iki oxucu Məmməd Arazın “Bizi Vətən çağırır!” şeirini söyləyir.).

I aparıcı: Vətənpərvərlik Vətənə, doğma torpağa, xalqa, onun dilinə, adət-ənənələrinə, mədəniyyətinə məhəbbət deməkdir. Əsl vətəndaş isə Vətənin içində gəzən yox, Vətənin özünü öz içində gəzdirəndir.

II aparıcı: Əsl Vətəndaş Vətəni ana qədər sevən, əzizləyən, qoruyandır. Gəlin, biz də əsl vətəndaş olmaq üçün Vətənimizi göz-bəbəyimiz kimi qoruyaq. Çünki, Vətən hər şeydən ucadır! Bunu hər bir kəs dərk etməlidir. Onda yenilməz olarıq!

(”Tədbir C.Quliyevin “Əsgər marşı”nın səslənməsi ilə bitir).

İnternetdə:

www.google.az

Kitablar:

1. Ağayev Ə. Qanlı gündəlik.- B.: Azərənəşr, 2002.- 240s.
2. Ağayev Ə. Əsgər anası.- B.: Qanun, 2008.- 244s.
3. Cəfərov R. Ləğv edilmiş tapşırıq.- B.: Çıraq, 2005.- 368s.
4. Hicran F. Qarabağda talan var.- B.: Gənclik, 1992.- 160s.
5. Hüseynov M., Cəlilzadə H. Alovdan alova.- B.: Azərbaycan “Bilik” Maarifçilik Cəmiyyətinin “Bayatı” Sifariş Ədəbiyyatı Mərkəzi, 1996.- 32s.
6. Xəlilbəyli M.R. Qəhrəman Təbrizim.- B.: Gənclik, 1994.- 356s.
7. İbadoglu İ. Sərkərdə.- B.: İşıq, 1995.- 180s.
8. Kərimli A.V. Zəngilan şəhidləri.- B.: İşıq, 1994.- 200s.
9. Kərimli A.V. İşğal.- B.: Azərənəşr, 1994.- 165s.
10. Kərimli K. Hələ Şuşalıykən... (II kitab) – B.: Azərənəşr, 1995.- 120s.
11. Quluzadə Ə. Qadan mənə Qarabağ.- B.: Ozan, 2006.-456s.
12. Məhərrəmli Z. Qırx qız dastanı.- B.: Nurlan, 2003.- 314s.
13. Məmmədli N. Zəngülə.- B.: QAPP-POLİQRAF, 2004.- 224s.
14. Müslümqızı S. Qar üstünə qan yağdırdı.- B.: Azərənəşr, 1993.- 184s.
15. Nuruqızı S. Qisas.- B.: Vektor Nəşrlər Evi, 2005.- 140s.
16. Səmədli Ə. Qanlı bənövşə.- B.: “Azərbaycan Ensiklopediyası” NPB, 1996.- 48s.
17. Səmədov V., Aslanov S. Təki Vətən yaşasın.- B.: Azərənəşr, 1993.- 120s.
18. Səmədov V., Aslanov S. Vətən üçün lazım gəlsə.- B.: Azərənəşr, 1994.- 190s.
19. Sultanov Z. Xocalı faciəsi.- B.: İşıq, 1993.- 104s.
20. Süleymanov M. Milli Qəhrəmanlar.- B.: Azərənəşr. 1994.- 228s.

Dövri mətbuatda:

1. Ağababa A. Vətənpərvərlik tərbiyəsində folklor materiallarından istifadə.// Azərbaycan müəllimi.- 2003.- 26 sentyabr.- S.7.
2. Baharlı M. Sərhəd rayonunun uşaqları // Azərbaycan müəllimi.- 2006.- 26 may.- S.7.
3. Cəfər R. Qoçu Nəcəfqulu – quldur, yoxsa vətənpərvər: 31 Mart qırğınlarında Bakını müdafiə edən Qoçu Nəcəfqulu haqqında // Mədəniyyət.- 2008.- 3 aprel.- S.14.
4. Cəfərov H. Gənclərdə vətəndaşlıq və vətənpərvərlik hisslərinin formalaşdırılması // Mədəni-Maarif.- 2006.- №1.- S.44-45.
5. Cəfərov H. Gənclərdə vətəndaşlıq və vətənpərvərlik hisslərinin formalaşdırılması // Mədəni-Maarif.- 2006.- №3.- S.43-44.

6. Dadaşov C. Yeniyetmələrin hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi // Mədəni-Maarif.- 2006.- №8.- S.18-20.
7. Elmanoğlu S. Yüksək vətənpərvərlik və cəsarət örnəyi: 1990-cı ilin Qanlı Yanvarında Azərbaycan jurnalistləri öz həyatları bahasına ölkə həqiqətlərini bütün dünyaya çatdırırlar // Azərbaycan.- 2004.- 20 yanvar.- S.4.
8. Əliyeva İ. Məktəb vətənpərvərlik tərbiyəsinin ilk ocağıdır // Azərbaycan müəllimi.- 2003.- 8 fevral.- S.7.
9. Hüseynova R. İbtidai sinif şagirdlərinə vətənpərvərlik tərbiyəsinin aşılması // Təhsil problemləri.- 2005.- 1-10 sentyabr.- S.7.
10. Xəlilov Ə. Əsgəri xidmət müqəddəs borc, böyük şərəfdir // Xalq qəzeti.- 2006.- 5 aprel.- S.6.
11. İmanov V. Hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi ordumuzun döyüş ruhunu yüksəldir // Xalq qəzeti.- 2008.- 10 yanvar.- S.3.
12. İmanov V. “Ölüm” reysi: “Yeraltı dünya”da yaşamış dəhşət: Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı Çingiz Babayev haqqında // Xalq qəzeti.- 2005.- 28 oktyabr.- S.5.
13. İmanov V. Vətən hər şeydən ucadır // Xalq qəzeti.- 2004.- 13 avqust.- S.3.
14. İmanov V. Vətənpərvərlik Vətənin bir çarpanaq daşının qədrini bilməkdən başlanır // Xalq qəzeti.- 2007.- 17 may.- S.4.
15. Kərimov B. Vətənpərvərlik hisslərinin inkişafında muzeylərin rolu // Mədəni-Maarif.- 2005.- №10.- S.8-9.
16. Kəngərli R. Qüdrətli ordumuz ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsinə zəmanət verir // Xalq qəzeti.- 2006.- 19 avqust.- S.3.
17. Qurbanov A. Vətənpərvərlik türk poeziyası // Füyuzat.- 2008.- №2 (40).- S.28-31.
18. Quliyev C. Müstəqil düşünən vətənpərvər gənclər tərbiyə edək // Azərbaycan müəllimi.- 2006.- 28 aprel.- S.6.
19. Mirzəliyev C. Milli vətənpərvərlik və milli qürur hissi // Mədəniyyət.- 2008.- 22 fevral.- S.5.
20. Musayeva L. Gənclərin vətənpərvərlik tərbiyəsi // Azad Azərbaycan.- 2007.- 17 iyul.- S.6.
21. Nəbiyev V. Hərbi-vətənpərvərlik işlərində keyfiyyət dəyişiklikləri günün tələbidir: 26 iyun Silahlı Qüvvələr günüdür // Azərbaycan müəllimi.- 2007.- 22 iyun.- S.6.
22. Vəfa Z. Faşizmə qarşı mərdliklə döyüşən qadın indi tez-tez cəbhə bölgəsində olur: BVM-nin iştirakçısı Qalina Səfərova // Azərbaycan.- 2005.- 20 noyabr.- S.5.
23. Vəfa Z. Hərbi-vətənpərvərlik tərbiyəsi günümüzün vacib məsələsidir // Azərbaycan.- 2007.- 6 oktyabr.- S.5.
24. Zeynalov Ə. Şagirdlərə Vətən sevgisinin aşılması // Azərbaycan müəllimi.- 2005.- 2 dekabr.- S.7.

MÜNDƏRİCAT:

1. Tərtibçidən.....	2
2. I. Vətənpərvərlik - ən ülvi bir hisdir.....	3
3. II.Vətənpərvərlik tərbiyəsi ilə bağlı keçiriləcək tədbirlər.....	5
4. Ədəbiyyat siyahısı.....	15

Tərtib edən: Nailə Həşimova – F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanası elmi-
metodika şöbəsinin müdiri

Redaktor: Füzurə Quliyeva – F. Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasının
direktoru